

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

19. juuli 2012*

Transport — Õhutransport — Ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevad ühiseeskirjad — Määrus (EÜ) nr 1008/2008 — Lennureisi vahendaja kohustus tagada, et tarbijale on jäänud võimalus võimalikke hinnaliskasid valida või mitte — Mõiste „võimalikud hinnalised” — Sõltumatu kindlustusseltsi antava lennureisitõrkekindlustuse hind, mis moodustab osa lõplikust hinnast

Kohtuasjas C-112/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberlandesgericht Köln'i (Saksamaa) 2. märtsi 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. märtsil 2011, menetluses

ebookers.com Deutschland GmbH

versus

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis (ettekandja) ja D. Šváby,

kohtujurist: J. Mazák,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. jaanuari 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- ebookers.com Deutschland GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* P. Plog ja *Rechtsanwalt* S. Zimprich,
- Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV, esindaja: *Rechtsanwalt* J. Hennig,
- Hispaania valitsus, esindaja: S. Centeno Huerta,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* C. Colelli,
- Austria valitsus, esindaja: C. Pesendorfer,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,

— Euroopa Komisjon, esindajad: K. Simonsson ja K.-P. Wojcik,

olles 1. märtsi 2012. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, lk 3) artikli 23 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Eelotsusetaotlus esitati ebookers.com Deutschland GmbH (edaspidi „ebookers.com”), kes turustab enda hallatava veebiportaali kaudu lennureise, ning Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (Saksamaa tarbijakaitsekeskuste ja tarbijakaitseliitude liit; edaspidi „BVV”) vahelises vaidluses seoses nende reiside turustamise viisi õiguspärasusega.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 1008/2008 põhjenduse 16 kohaselt:

„Tarbijatel peaks olema võimalik tõhusalt võrrelda erinevate lennuettevõtjate lennuteenuste hindu. Seepärast peaksid ühenduses algavate lennuteenuste eest tarbija poolt lõplikud makstavad hinnad olema igal ajahetkel avalikustatud ning sisaldama kõiki makse, tasusid ja lõive. [...]”

- 4 Määruse artikli 2 punktis 18 toodud mõiste kohaselt on „piletihinnad” selle määruse tähenduses:

„hinnad eurodes või kohalikus vääringus, mida makstakse lennuettevõtjatele või nende agentidele või teistele piletimüüjatele reisijate veo eest lennuteenuse osutamisel, ning mis tahes tingimused, mille alusel neid hindasid kohaldatakse, sealhulgas agendile makstav tasu ja tema suhtes kohaldatavad muud tingimused ning muud abiteenused.”

- 5 Selle määruse artikli 2 punktis 19 on mõiste „lastitariifid” selle määruse tähenduses määratletud kui:

„hinnad eurodes või kohalikus vääringus, mida makstakse lasti veo eest, ning tingimused, mille alusel neid hindasid kohaldatakse, sealhulgas agendile makstav tasu ja tema suhtes kohaldatavad muud tingimused ning muud abiteenused.”

- 6 Määruse nr 1008/2008 artiklis 23 „Teave ja mittediskrimineerimine” on lõikes 1 sätestatud:

„Avalikkusele mis tahes vormis pakutavate või avaldatud, sealhulgas Internetis kättesaadavad, asutamislepingut kohaldava liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste piletihinnad ja lastitariifid sisaldavad kohaldatavaid tingimusi. Lõplikku makstavat hinda näidatakse alati ja see sisaldab kõiki piletihindu ja lastitariife ning samuti avaldamise ajal kohaldatavaid vältimatuid ja prognoositavaid makse, tasusid, lisatasusid ja lõive. Lisaks lõplikku hinna näitamisele esitatakse vähemalt alljärgnev teave:

- a) piletihind või lastitariif;

- b) maksud;
- c) lennujaamatasud ja
- d) muud (nt julgeoleku või kütusega seotud) tasud, lisatasud ja lõivud,

kusjuures punktides b, c ja d nimetatud maksud, tasud ja lõivud on lisatud piletihinnale või lastitariifile. Võimalikud hinnalisad tuleb näidata selgelt, läbipaistvalt ning üheselt mõistetaval viisil mis tahes broneerimisprotsessi alguses ja tarbijale peab jääma võimalus neid valida või mitte.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 7 ebookers.com turustab lennureise veebiportaali kaudu, mida ta ise haldab. Kui klient valib selles portaalis broneerimise käigus välja konkreetse lennu, kuvatakse kulude loetelu veebilehe ebookers.com ülemises paremas nurgas pealkirja all „Teie reisikulud hetkel” (*Ihre aktuellen Reisekosten*). Selles loetelus on lisaks piletihinnale toodud „maksusid ja tasusid” (*Steuern und Gebühren*) kajastav summa ning lahter „reisitörkekindlustus” (*Versicherung Rücktrittskostenschutz*), mis arvutatakse automaatselt. Need kulud kokku moodustavad „reisi lõpliku hinna” (*Gesamtreisepreis*).
- 8 Broneeringu lõplikuks vormistamiseks peab tarbija tasuma lõpliku hinnana ühe summa ebookers.com’ile. Viimane maksab pileti eest asjaomasele lennuettevõtjale ja reisitörkekindlustuse eest kindlustusseltsile, kes on lennuettevõtjast õiguslikult ja majanduslikult eraldiseisev. Sama moodi kannab ebookers.com maksud ja tasud edasi nende saajatele. Kui klient ei soovi võtta reisitörkekindlustust, selgitatakse talle ebookers.com-i veebilehe allosas asuvas teatises, mida ta peab kindlustusest loobumiseks (*opt-out*) tegema.
- 9 BVV leiab, et kõnealune lennureiside turustamise viis on vastuolus määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõikega 1, ning nõuab, et ebookers.com lõpetaks oma veebilehel lendude broneerimise käigus reisitörkekindlustuse eelseadistatult võtmise võimaluse. BVV esitas 28. detsembril 2009 vastavasisulise hagiavalduse Landgericht Bonnile, kes otsustas selle hagi 19. juuli 2010. aasta otsusega täielikult rahuldada.
- 10 Selle otsuse peale 23. augustil 2010 ebookers.com-i esitatud apellatsioonkaebuse raames tekkis Oberlandesgericht Kölnil küsimus, kas põhikohtuasjas kõne all olev ebookers.com-i pakkumus kuulub määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kohaldamisalasse. Leides, et põhikohtuasja õigusvaidluse lahendus sõltub selle sätte tõlgendusest, kuid tõdedes, et kõnealuse sätte sõnastusest ega tekkeloost ei ilmne üheselt mõistetaval viisil, kas nimetatud säte on selles vaidluses kohaldatav, otsustas see kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõige 1, mille kohaselt tuleb võimalikud hinnalisad näidata selgelt, läbipaistvalt ning üheselt mõistetaval viisil mis tahes broneerimisprotsessi alguses ja tarbijale peab jääma võimalus neid valida või mitte, hõlmab ka reisiga seotud kulusid, mis tulenevad teenustest, mida osutab kolmas isik (antud juhul reisitörkekindlustuse andja) ja mille eest lennureisi vahendaja esitab reisijale arve kogusummana koos lennupileti hinnaga?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 11 Oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 viimases lauses toodud mõistet „võimalikud hinnalisad” tuleb tõlgendada nii, et see mõiste hõlmab lennureisiga seotud kulusid, mis tulenevad teenustest, nagu põhikohtuasjas kõne all olev lennureisitörkekindlustus, mida osutab muu isik kui lennuettevõtja ja mille eest selle reisi vahendaja esitab tarbijale arve kogusummana koos lennupileti hinnaga.

- 12 Sellega seoses tuleb meeles pidada väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi, mille osaks säte on (vt eelkõige 17. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 292/82: Merck, EKL 1983, lk 3781, punkt 12; 1. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-34/05: Schouten, EKL 2007, lk I-1687, punkt 25, ning 3. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-433/08: Yaesu Europe, EKL 2009, lk I-11487, punkt 24).
- 13 Nagu selgelt ilmneb määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 pealkirjast ja sõnastusest, on selle sätte eesmärk tagada lennuteenuste hindade teave ja läbipaistvus ning järelikult kaitsta tarbijat nende teenuste kasutamisel.
- 14 Nimelt viidatakse määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 viimases lauses „võimalikele hinnalisadele”, mis ei ole vältimatud erinevalt pileti hinnast või lastitariifist ja muudest kuludest, mis moodustavad selle määruse artikli 23 lõike 1 teises lauses nimetatud lõplikult makstava lennuhinna. Need võimalikud hinnalisad kaasnevad seega teenustega, mis lennuteenust ennast täiendades ei ole reisijate- või lastiveoks kohustuslikud ega vältimatud, nii et tarbija kas nõustub nendega või keeldub neist. Just sellepärast, et tarbija saab seda valikut teha, peavad need hinnalisad olema näidatud selgelt, läbipaistvalt ning üheselt mõistetaval viisil mis tahes broneerimisprotsessi alguses ning tarbijale peab jääma võimalus neid valida või mitte, nagu see on sätestatud kõnealuse määruse artikli 23 lõike 1 viimases lauses.
- 15 Määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 viimase lause tähenduses võimalike hinnalisade spetsiifilise nõude eesmärk on takistada, et lennuteenuste tarbijat õhutatakse lennu broneerimisprotsessi käigus lisaks lennule endale ostma täiendavaid teenuseid, mis ei ole selle lennu puhul vältimatud ja vajalikud, välja arvatud kui tarbija sõnaselgelt otsustab osta neid täiendavaid teenuseid ja tasuda nendega kaasnev hinnalisa.
- 16 Kõnealune nõue vastab ka sellele, mis on lisamaksete osas seoses tarbija õigustega üldiselt sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ, (ELT L 304, lk 64) artiklis 22. Selle sätte kohaselt on kaupleva kohustatud enne seda, kui tarbija on ennast pakkumisega sidunud, küsima viimaselt sõnaselgelt nõusolekut mis tahes lisatasu maksmise kohta, mis lisandub kaupleva peamise lepingulise kohustuse täitmise eest kokku lepitud tasule, kusjuures kaupleva ei saa seda nõusolekut järeldada, kasutades selliseid vaikimisi valikuid, mille tarbija peab tagasi lükkama, et vältida lisatasu maksmist.
- 17 Nagu kohtujurist märkis sellega seoses oma ettepaneku punktis 39, läheks see vastuolule määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 viimase lause eesmärgiga kaitsta lennuteenuste tarbijat, kui kõnealune kaitse sõltuks sellest, kas võimalikku täiendavat teenust seoses lennu endaga ja selle teenusega kaasnevat hinnalisa pakub selle lennu broneerimise käigus lennuettevõtja või viimasest õiguslikult ja majanduslikult sõltumatu muu isik. Kui lubatav oleks seada kõnealune kaitse sõltuvusse täiendava teenuse osutaja staatusest, andes selle kaitse vaid siis, kui teenuse on osutanud lennuettevõtja, oleks sellest kaitsest võimalik lihtsalt kõrvale hoida ja järelikult seda eesmärki kindlasti kahjustada. Igal juhul oleks selline lähenemine vastuolus direktiivi 2011/83 artikliga 22.
- 18 Seega vastupidi ebookers.com-i väidetule ei ole määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 viimases lauses toodud kaitse andmisel oluline, et võimalik täiendav teenus ja sellega kaasnev hinnalisa pärineks asjaomaselt lennuettevõtjalt või viimasega seotud teenuseosutajalt, vaid et seda teenust ja selle hinda pakutaks seoses lennu enesega lennu broneerimise käigus.
- 19 Lisaks tuleb märkida, et vastupidi ebookers.com-i väidetule ei ole see tõlgendus vastuolus määruse nr 1008/2008 kohaldamisalaga. Kuigi tulenevalt selle määruse artikli 1 lõikest 1 on määruse eesmärk määratletud viitega lennuettevõtjatele, sest selles sättes on kirjas, et nimetatud määrus reguleerib

ühenduse lennuettevõtjate tegevuslubade väljaandmist ja lennuettevõtjate õigust osutada ühendusesiseseid lennuteenuseid, on samuti tõsi, et kõnealune eesmärk hõlmab selle sätte kohaselt ka „ühendusesiseste lennuteenuste hinnakujundust”. Samuti ilmneb selle määruse artikli 23 lõike 1 viimase lause üldises vormis toodud sõnastusest ning selle sätte taotletavast kaitse-eesmärgist, et nagu on tuvastatud käesoleva kohtuotsuse punktis 17, ei saa nimetatud sättes ette nähtud kaitse nõue sõltuda lendu ennast puudutava võimaliku täiendava teenuse osutaja staatusest.

- 20 Arvestades eespool toodud kaalutlusi kogumis, tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 viimases lauses toodud mõistet „võimalikud hinnalisad” tuleb tõlgendada nii, et see mõiste hõlmab lennureisiga seotud kulusid, mis tulenevad teenustest, nagu põhikohtuasjas kõne all olev lennureisitõrkekindlustus, mida osutab muu isik kui lennuettevõtja ja mille eest selle reisi vahendaja esitab tarbijale arve kogusummana koos lennupileti hinnaga.

Kohtukulud

- 21 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta artikli 23 lõike 1 viimases lauses toodud mõistet „võimalikud hinnalisad” tuleb tõlgendada nii, et see mõiste hõlmab lennureisiga seotud kulusid, mis tulenevad teenustest, nagu põhikohtuasjas kõne all olev lennureisitõrkekindlustus, mida osutab muu isik kui lennuettevõtja ja mille eest reisi vahendaja esitab tarbijale arve kogusummana koos lennupileti hinnaga.

Allkirjad